

«Рассмотрено» Руководитель ШМО учителей начальных классов _____ Шайхулова З.М. Протокол №1 от «26» августа 2021 г.	«Согласовано» Заместитель директора по ВР <u>Ф.Х.</u> Юнусова Ф.Х. «31» августа 2021г.	«Утверждаю» Директор МБОУ «Карамышевская ООШ им. Бари Габдрахманова»: <u>Якупова Г.Ф.</u> Приказ № <u>78</u> от <u>31</u> августа 2021 г.
---	--	--

Рабочая программа по внеурочной деятельности «Этикет – путь к успеху»
для 1-4 классов

Составитель программы: учитель начальных классов
МБОУ «Карамышевская ООШ им. Бари Габдрахманова»
Шайхулова З.М.

Аңлатма язуы.

Түбәндәге дәрестән тыш эшчәнлек башлангыч гомумбелем бирүнең Федераль дәүләт стандартларына нигезләнеп, мәктәпнең укуыту планының “Дәрестән тыш эшчәнлек” бүлегенә туры китереп төзелде. Программа 1-4 нче сыйныф укучылары өчен елга 34 сәгать исәбеннән тәкъдим ителә.

Үткәрү вакыты – атнага 1 сәгать.

Программа башлангыч сыйныф укытучылары тарафыннан тормышка ашырыла.

Укучыларның дәрестән тыш эшчәнлек программасын үзләштерүе буенча көтелгән нәтижәләр

Дәрестән тыш эшчәнлек программасын үзләштерү буенча түбәндәге нәтижәләр көтелә:

Көтелгән нәтижәләр:

- укучылар мораль нормалар һәм үз-үзенә эхлаклы тоту кагыйдәләрен, гаилә әгъзалары, өлкән буын вәкилләре арасында булырга тиешле этик нормаларны белергә тиешләр;
- укучылар этика грамматикасын һәм әйләнә-тирәдәгеләр белән аралашуның этик нормаларны өйрәнүгә позитив карашлы булырга тиешләр;
- укучыларның сыйныфташларына карата мөгамәләсә дустанә, этик нормаларга туры килерлек булырга тиеш;
- укучылар иптәшләре, дуслары, сыйныфташлары, гаилә әгъзалары белән аралашып, этик нормаларны практикада ныгытырга тиешләр;
- мәктәптән тыш төрле сфера вәкилләре белән үз-үзләрен тота, дәрәс әңгәмә кора һәм аралаша белергә тиешләр.

Тәрбияви нәтижәләр:

- үз-үзенә эхлаклы тоту һәм мораль нормалар турында беренчел күзаллау;
- яшәтәшләре, үзләреннән кечкенәләр, өлкәннәр белән эхлак кагыйдәләренә туры килерлек итеп аралашу;
- башка кешеләрнең килеп чыккан проблемаларына читтән карамау, кыен хәлдә калган кешеләргә кайгыртучанлык күрсәтү;
- үз кылган гамәлләрен өчен җавап бирә, анализ ясый, әйләнә-тирәдәге начар гамәлләрне күрә һәм анализлый белү;
- эти-әниләргә, өлкәннәргә, үзгәннән кечеләргә кайгыртучан булу;
- гаиләңнең, үзгә укыган белем йортының традицияләрен белү, аларны хөрмәтләү һәм саклау.

«Этикет – уңышка юл программасының» эчтәлеге

1 нче сыйныф

1 нче бүлек. Аралашу этикасы (8 сәгать)

1 нче тема. Яхшы сүз, якты көн кебек.

Яраткан әкиятләр. «Яхшы сүз, якты көн кебек» мәкале. Тылсымлы сүзләр. «Тылсымлы чәчәк» уены.

2 нче тема. Итәгәтьлелек серләре.

Итәгәтьлелек турында әңгәмә. «Итәгәтьле - итәгәтьсез» уены. «Вежливый кролик» - мексика әкияте. Л.Н.Толстойның «Тиен һәм бүре» әкияте.

3 нче тема. Яшәсен исле сабын.

“Серле дуслым-будильник” уены. Көндәлек режим турында әңгәмә. Шәхси гигиена. Рәсем конкурсы.

4 нче тема. Шәһәр урамнары буйлап.

Шәһәр урамнарында үз-үзеңне дәрәс тоту кагыйдәләре. Кешене хөрмәт итү күнекмәләре. Әхлак тәрбиясе кагыйдәләреннән дәрәс куллану.

5 нче тема. Үз-үзеңне өйрәнү.

Әкияткә сәяхәт: кечкенә аланчыкта, күл буенда, тылсымлы диңгез дөньясында.

6 нчы тема. Үзең эшләгән эшкә җавап бирә бел.

В.Осеева - «Кто наказал его?». Әңгәмә. «Тылсымлы чәчәк» уены.

7 нче тема. Коллективка бүлгем.

Сюрприз-дәрәс. Уеннар.

8 нче тема. Кушамат тагу – әдәпсезлек.

2 нче бүлек. Этикет (8 сәгать)

8 нче тема. Әхлак тәрбиясенә гади кагыйдәләре.

Әхлак тәрбиясе кагыйдәләре. Этикет кагыйдәләренә тарихы.

9 нчы тема. Көндәлек этика нормалары.

С. Михалковның «Одна рифма», А. Бартоның «Почему телефон занят» әсәрләре. «Ярый-ярамый» уены.

10 нчы тема. Яхшы тонның күңелле кагыйдәләре.

А. Гольдникованың «Хорошие манеры в рисунках и примерах» китабы белән танышу.

11 нче тема. Этикет турында әкият.

«Яраткан ризыклар» һәм аларны дәрәс куллану.

12 нче тема. Этикет турында әкиятнең дәвამы.

Балалар рәсемнәреннән күргәзмә оештыру. Әңгәмә “Без табын янында утырганда нинди хаталарга юл куябыз?”

13 нче тема. Этикет иленә сәяхәт.

Табын янында үзеңне дәрәс тоту.

14- 15 нче темалар. “Рәхим итегез”.
Табын янына чакыру. Яңа ел бәйрәме.

3 нче бүлек. Әйләнә - тирәдәгеләр белән аралашуның этика нормалары (9 сәгать)

16 нчы тема. Тылсымлы әкияткә сәяхәт.
Әхлак тәрбиясенен алтын кагыйдәләре.
17 нче тема. Мин тылсымчы булсам.
Өлешләп мәкаль жыю. «Чәчәк тажы» уены.
18 нче тема. Кечкенә генә эш зур ялкаулыктан яхшырак.
«Тере» картина төзү.
19 нчы тема. Туган авылымның истәлекле урыннары.
Авыл тарихы. Туган як турында шигырьләр, җырлар.
20 нче тема. Һәр халыкның –үз геройлары.
Рәсемнәр күргәзмәсе. Төрле халык әйтемнәре.
21 нче тема. Уйныйбыз да җырлыйбыз.
Төрле халык уеннары, җырлары.
22 нче тема. Минем яраткан әнием.
Әниләр турында шигырьләр сөйләү.
23 нче тема. Сөекле әниләребезгә багышлап.
Балалар концерты. Рәсемнәр күргәзмәсе.
24 нче тема. Табигатьне ярату.
Табигать турында шигырьләр, җырлар.

4 нче бүлек. Коллективта аралашу этикасы (8 сәгать)

25 нче тема. Сөнечне уртаклаша белү.
Төп кагыйдә «Кешегә хөрмәт күрсәтсәң, үзеңне дә хөрмәт итәрләр».
26 нчы тема. Минем сыйныф – минем дусларым.
Әңгәмә «Безнең яхшы якларыбыз» һәм «Безнең тискәре якларыбыз».
27 нче тема. Үзен генә яратучы – бар кешегә дә сөйкемсез.
«Светофор» уены. В. Осеева - «Долг».
28 нче тема. Уйный-уйный уйлыйк әле.
«Букет жыю» уены. Жыр иҗат итү.
29 нчы тема. Малайлар һәм кызлар дуслыгы турында.
Е. Пермяк - «Ышанычлы кеше».
30 нчы тема. Изге уйлар иленә сәяхәт.
Изге уйлар-эшләр китабын төзү.
31-33 нче темалар. Мәрхәмәтлелек кояшка тиң.
Йомгаклау дәресе. Уеннар, җырлар.

1нче сыйныф

№	Тема	Сәгать саны	Эшчәнлек төре.
Аралашу этикасы (7 сәгать)			
1	Яхшы сүз якты көн кебек.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
2	Итәгәтлелек серләре.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
3	Яшәсен исле сабын.	1	Уеннар. Конкурслар. Рәсемнәр.
4	Авыл урамнары буйлап.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Рольле уеннар. Авыл урамнарында практик дәрәс.
5	Үз-үзеңне өйрәнү.	1	Әкияткә сәяхәт. Конкурслар.
6	Үзең эшләгән эшкә җавап бирә бел.	1	Хикәя уку. Әңгәмә, уеннар.
7	Коллективка - бүлгем.	1	Сюрприз-дәрәс. Уеннар.
8	Кушамат тагу –әдәпсезлек.	1	Инсценировка.
Этикет (8 сәгать)			
8	Әхлак тәрбиясенең гади кагыйдәләре.	1	Әңгәмә.
9	Көндәлек этика нормалары.	1	Сорауларга җавап. Уеннар.
10	Яхшы тонның күңелле кагыйдәләре.	1	Әңгәмә. Картиналар белән эш.
11	Этикет турында әкият.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
12	Этикет турында әкиятнең дэвaмы.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
13	Этикет иленә сәяхәт.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар. Китапханәгә бару.
14-15	“Рәхим итегез!” Табын янына чакыру.	2	Танып-белү әңгәмәсе. Рольле уеннар. Ашханәдә практик дәрәс.
Әйләнә -тирәдәгеләр белән аралашуның этика нормалары (9 сәгать)			
16	Тылсымлы әкият иленә сәяхәт.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар. конкурслар.
17	Мин тылсымчы булсам.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.

18	Кечкенә генә эш зур ялкаулыктан яхшырак.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар. Сәхнәләштерү. Төркемнәрдә эш.
19	Туган авылымның истәлекле урыннары.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар. Авылыбызның истәлекле урыннарына бару.
20	Һәр халыкның – үз герое.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Район музеена бару.
21	Уйныйбыз да жырлайбыз.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
22	Минем яраткан әнием.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
23	Сөекле әниләребезгә багышлап.	1	Бәйрәм оештыру.
24	Табигатьне ярату.	1	Район музеена бару. Әңгәмә.
Коллективта аралашу этикасы (8 сәгать)			
25	Сөенечне уртаклаша белү.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар. Төркемнәрдә эшләү.
26	Минем сыйныф- минем дусларым.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар.
27	Үзен генә яратучы-бар кешегә дә сөйкемсез.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар. Уен-сәяхәт.
28	Уйный-уйный уйлайк әле.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Саф һавада уеннар.
29	Малайлар һәм кызлар дуслыгы турында.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уеннар, конкурслар.
30	Изге уйлар иленә сәяхәт.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен нар. Мультфильм карау.
31- 33	Мәрхәмәтлелек кояшка тиң.	2	Бәйрәм оештыру.

«Этикет – уңышка юл» программасының эчтәлегенә

2 нче сыйныф

1 нче бүлек . Аралашу этикеты (7 сәгать)

1 нче тема. Жыр белән күңелле.

Әдәплелек турында сөйләшү. Тәрбияле булуны ничек аңларга? Елмаю һәрнәрсәне жылыта.

2 нче тема. Жир йөзөндә мәрхәмәтле булып яшәү шатлыгы.

Волковның «Зөбәржәтләр шәһәрәннән тылсымчы» дигән әкиятте иленә сәяхәт. Мәрхәмәтлелек һәм кыюлык турында сөйләшү. Дусларның Гудвинга сәяхәте турында рәсем конкурсы.

3 нче тема. Яхшылык эшләү – үзеңне сөендерү.

Күргәзмәләр залына читтән торып сәяхәт. Яхшылык турында рәсемнәр конкурсы.

4 нче тема. Башкалар турында уйла.

Яхшылык, кылган яхшылыктар турында әңгәмә. Волковның «Зөбәржәтләр шәһәрәннән тылсымчы» исемле әкиятеннән өзекне уку. «Үзең теләгәнчә эшлә, сиңа карата да шулай эшләсеннәр» кагыйдәсен ачыклау.

5 нче тема. Коллективка бүләк.

Сюрприз-дәрес, әңгәмә дәрес.

6 нчы тема. Эш беткәч уйнарга ярый.

Мәкальне аңлату: «Эш беткәч, уйнарга ярый». Әдәплелек значогы ясау. Төркемнәрдә эш.

7 нче тема. Башка кешедә сиңа нәрсә ошамый, ул эшне үзең дә эшләмә.

Әдәплелек значокларын мәктәп күргәзмәсенә кую. Яхшылык кылу һәм тигез хокуклылык турында сөйләшү. Тылсымлы кагыйдәне ятлау : «Башка кешедә сиңа нәрсә ошамый, ул эшне үзең дә эшләмә».

2 нче бүлек . Этикет (8 сәгать)

8 нче тема. Этикет кагыйдәләре буенча.

Әңгәмә: «Нәрсә ул этикет?» Лабиринт буенча этикет кагыйдәләренә сәяхәт. Культуралы тәртипкә мәсьәләләр чишү. Мәкальләренә аңлату. «Кешене хөрмәт итү – үзеңне хөрмәтләү».

9 нчы тема . Өстәл янына чакыру.

Этикет иленә сәяхәт. Өстәл артында практик дәрес. Әкият геройларын сәхнәләштерү. «Туган көне булганнар өчен концерт» уены.

10 нчы тема. Без яши торган йорт ,мәктәп.

Этикет очраklarын «Экзамен» формасында тикшерү. Этикет кагыйдәләрен ачыклау.

11 нче тема. Без кибеткә барабыз.

Кибеттә этикет кагыйдәләре. Төрле очраklarны уйнау.

12 нче тема. Юллар, транспорт, жәяүлеләр юлы.

«Светофор» уены. Юл йөрү кагыйдәләре буенча практик дәрес.

13 – 14 нче темалар. Болын, урман, елга – ял итү урыннары.

Урман аланына сәяхәт. Болында, урманда, елга буенда үзеңне тоту кагыйдәләре .

15 нче тема. Кыш бабайда кунакта.

Яңа ел бәйрәме.

3 нче бүлек. Янәшәдәгеләр белән аралашу этикасы (9 сәгать)

16 нчы тема. Башкага шатлык бүлөк ит.

“Чыршы тирәли әйлән-бәйлән» уен программасы. Жөмлә төзү «Башкага шатлык бүлөк ит». «Кемгә ничек без шатлык бүлөк итә алабыз» темасына әңгәмә.

17 нче тема. Кәеф нәрсәгә бәйле.

Әңгәмә «Кәеф нәрсәгә бәйле». Яхшы кәеф тудыру кагыйдәләре белән танышу.

18 нче тема. Үз мәрхәмәтлелегегездән оялмагыз.

Гномикка һәм Урмачы-картка бүлөк. Газета чыгару

19 нчы тема. Минем өем – минем гайләм .

« Гномик Пыхка һәм Урмачы-картка нинди йорт төзәргә» темасына бәхәс.

20 нче тема. Кеше хезмәттә матурлана.

Практик дәрес: «Безнең гомуми йортыбыз».

21 нче тема. Жирдә барыбыз да кояш балалары.

Урмачы-карт һәм гномик Пых аланына сәяхәт. С. Маршакның «Унике ай» әкиятә.

22 нче тема. Әниләребезне котлыйбыз.

Бәйрәм формасындагы дәрес. Әниләргә концерт. Рәсемнәр һәм кул эшләре күргәзмәсе.

23 нче тема. Өлкәннәр һәм яшьтәшләр белән.

Фотокүргәзмә - «Минем иң яхшы дуслым». «Мин кемне үземнең иң яхшы дуслым дип саныйм» темасына әңгәмә. Яхшылык турында киңәш-мәкальләр. Дуска яхшы киңәш.

24 нче тема. Башкаларның ышанычын акла.

«Янәшәдәгеләр белән мөгаләмә этикасы» темасына йомгаклау дәресе. Гномик Пыхка һәм Урмачы-картка хат.

Коллективта аралашу этикасы (8 сәгать)

25 нче тема. Барыбыз да бергә жыелгач нинди яхшы.

Әңгәмә «Каникулларны ничек үткәрдегез». Бөтен коллективның төсле кәеф язмасы. “Кәефне ничек күтәрәп була?” әңгәмә. Жыр «Чын дус».

26 нчы тема. Бер-беребезгә киңәш бирәбез.

Уен. Тылсымлы көзгә белән сөйләшү: « Минем тылсымлы көзгем, дөресен генә әйт әле, минем дусларым миңа нинди киңәш бирерләр икән?»

27 нче тема. Кызлар һәм малайлар өчен махсус һәм гомуми киңәшмә.

Сыйныф коллективына таләпләр. Бу киңәшмәгә җаваплы кешеләрне сайлау.

28 нче тема. Минем белән кем дә булса сөйләшсә иде.

Этикет бабайга сәяхәт. Үзеңнең сөйләмеңне төзүгә практик дәрес.

29 нчы тема. Язгы урман буйлап сәяхәт.

Урман һәм паркка экскурсия вакытында урманда үзеңне тоту кагыйдәләре.

30 нчы тема. Коллективка бүлөк.

Коллективта һәр бала үзен күрсәтерлек эшчәнлек. Үзеңнең акылыңны, белемеңне, талантыңны бүлөк иткәндә коллективыңны уйла.

31 нче тема. Газета ясыйбыз.

«Этик грамматикасы» курсының еллык эше турында әңгәмә. Балалар үзләренәң тәкъдимнәрен, киңәшләрен газетага бирәләр. Газетаны матурлыйлар.

32-34 нче темалар. Мәрхәмәтлелек кояшка тиң.

Йомгаклау дәресе. Уеннар. Жырлар. Таж яфракчыклары жыю.

Әти-әниләр өчен бәйрәм үткәрү.

Тематик планлаштыру

2 нче сыйныф

№	Тема	Сәгатьләр саны	Эшчәнлек төре
Аралашу этикасы (7 сәгать)			
1	Жырлап яшәү күңелле.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен.
2	Жирдә мәрхәмәтле булып яшәү куаныч.	1	Әкияткә сәяхәт. Рәсемнәр конкурсы.
3	Яхшылык эшләү – үзеңне куандыру.	1	Күргәзмә залын карарга керү. Рәсемнәр.
4	Башкалар турында уйла.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Әкиятләрдән өзекләр уку.

			Сәхнәләштерү.
5	Коллективка бүләк.	1	Сюрприз-дәрес. Уеннар.
6	Эш беткәч уйнарга ярый.	1	Мәкальләр белән эш. Практик эш. Төркемнәрдә эш.
7	Башкада яратмаганны үзәңдә эшләмә.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен.
Этикет (8 сәгать)			
8	Этикет кагыйдәләре буенча.	1	Әңгәмә. Лабиринт буйлап этикет кагыйдәләренә сәяхәт. Мәсьәләләр чишү. Сәхнәләштерү.
9	Өстәл янына чакыру.	1	Практик дәрес. Төрле очракларны күрсәтү. Уен.
10	Без яши торган мәктәп, йорт.	1	Миниатюр-сәхнә.
11	Кая барабыз? Менә кибет.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Төрле очракларны күрсәтү. Кибеткә керү.
12	Юллар, транспорт, жәяүлеләр юлы	1	Танып-белү. Уен. Авыл урамында практик дәрес.
13-14	Урман, елга, болын – кайда ял итәргә була.	2	Урман аланына сәяхәт.
15	Кыш бабайда кунакта.	1	Бәйрәм.
Әйләнә тирәдәгеләр белән аралашу этикасы нормалары (9 сәгать)			
16	Башкага шатлык бүләк ит.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен.
17	Кәеф нәрсәгә бәйле.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен.
18	Үзегезнең мәрхәмәтлелегегездән оялмагыз.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен.
19	Минем йортым- минем гаиләм	1	Дискуссия.
20	Кеше эштә яхшыра	1	Практик дәрес.
21	Жирдә барыбыз да кояш балалары	1	Әкияткә сәяхәт. Мультфильм карау.
22	Әниләребезне котлыйк	1	Бәйрәм. Рәсемнәр.
23	Өлкәннәр һәм яшьтәшләр белән	1	Танып- белү әңгәмәсе. Уен. Мәкальләр белән эш.
24	Башкаларның ышанычын акла	1	Танып-белү әңгәмәсе. Балалар утравына сәяхәт.
Коллективта аралашу этикасы (8 сәгать)			
25	Барыбыз да бергә жыелгач нинди яхшы.	1	Танып- белү әңгәмәсе. Уен.

26	Бер-беребезгә киңәш бирәбез.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Әкиятләрдән өзекләр карау.
27	Кызлар һәм малайлар өчен махсус һәм гомуми киңәшмә.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен.
28	Минем белән кем дә булса сөйләшсәң иде.	1	Язгы паркка экскурсия. Практик эш.
29	Язгы урманга сәяхәт.	1	Экскурсия.
30	Коллективка бүләр.	1	Дәрәс – сүрприз.
31	Газета ясайбыз.	1	Танып-белү әңгәмәсе. Уен. Типографиягә бару.
32- 34	Мәрхәмәтлелек кояшка тиң.	1	Бәйрәм.

«Этикет – уңышка юл» программасының эчтәлегә

3 нче сыйныф

1 нче бүләр. Аралашу этикасы (8 сәгать)

1 нче тема. Барыгыз да исәнмесез!

«Исәнмесез!» Бу сүз нәрсәгә аңлата? Бу һәркемгә бары тик яхшылык теләү.
Димәк, очрашуны яхшылык теләүдән, елмаюдан башлайык.

2 нче тема. Бер-беребезне саклайык!

Мәрхәмәтле Фәя белән очрашу. Усал Фәя хакимлек иткән ил бар. Ул:
“Кешеләр берсен-берсе сакламаска тиеш”-ди. Бу илдә барысы да аяныч.
Мәрхәмәтле Фәя әдәпле, игътибарлы, ихтирамлы, рәхмәтле булырга өйрәтә.

3 нче тема. Яхшы сүзләр белән дуслашыйк.

Сүзләргә “бозып сөйләү” эшә бара. Саранлык-юмартлык белән, көнчелек –
яхшылык, мәрхәмәтлелек белән алмашына. Тупаслык – ягымлылык,
иркәлек, кечелеклелек белән. Кансызлык – кызгану белән һ. б.

4 нче тема. Яхшы эшләрне яратабыз.

Әйләнәбездә яхшылыктар гына күрергә өйрәнәбез. Мәче Леопольдның яхшы эшләр турындагы җырларын өйрәнү. Яхшы эшләр һәм мәрхәмәтле сүзләрне бер чылбырга берләштерү.

5 нче тема. Иглекле эшчән, мәрхәмәтле сүзчән бүләк ит.

Сыйныфтан читләшкән, яратып бетермәгән иптәшләрне турында балаларның фикерләре. Аның эшләгән яхшы эшләрне күрсәтү. Укытучының өстәмә сүзләре. Бу сүзләрне балаларга истәлек өчен магнитофон тасмасына яздыру.

6 нчы тема. Аралаша беләбез.

Үзгә һәм янәшәндәгеләргә әйбәт булсын өчен аерым кагыйдәләрне истән чыгармаса кирәк. Алар арасында иң кирәклесе – башка кешегә хөрмәт белән карау: аның кәефен күрә белү, аңа таяныч булу, башкаларның телгә белән килешү, юл бирү.

7 нче тема. Һәрберсе кызыклы.

Балалар чиратта торучыга аның кызыклы якларын әйтәләр. Кирәк дип тапканда укытучы өстәмәләр кертә. Сыйныфта һәркемнең кызыклы яклары булганда нинди кызык һәм бөтен кешегә яхшы икән билгеләү.

8 нче тема. Коллективка бүләк.

Аралашу бәйрәме үткәрелә: һәркем коллективка бүләк әзерли: уйлап чыгарылган нәрсә, җыр, хикәя.

2 нче бүлөк. Этикет (7 сәгать)

9 нчы тема. Этикет бабайның зирәклеген.

Этикет – кеше тормышындагы төрле очраклы хәлләрдә кешенең үз-үзен тоту кагыйдәләре җыелмасы. Кешеләр арасында лаеклы яшәү өчен зирәклекне аңлау.

10 нчы тема. Этикет бабай белән өстәл артында.

Бергәләп чәй эчү. Өстәл артында төрле очракларны уйнап күрсәтү.

11 нче тема. Мәктәпнең этикет кагыйдәләре.

Чишенү бүлмәсендә, сыйныф белән очрашуда, ашханәдә үз-үзгә тотуда, дәреслә кагыйдәләрен куллану.

12 нче тема. Янәшәндә кешеләр күп булганда.

Урамда, кибертә, транспортта, театрда, музейда, китапханәдә барлык җәмәгать урыннарында үз-үзгә тоту кагыйдәләре кабатлана.

13 нче тема. Гаиләдәге проблемаларны ничек чишәргә?

Гаиләдә балаларны дулкынландырган хәлләр турында әңгәмә. Гаиләдә талашулар, кычкырулар булмасын, өйдә рәхәт булсын өчен нишләргә?

14 нче тема. Сезнең сөйләмегез чишмәдәй матур.

Укыучыларның “учак” янында матур итеп сөйләшүләре. Аларның сөйләмәндә бернинди каршылыктар да булырга тиеш түгел. Сөйләм тулы сулы елгага ошап торсын.

15 нче тема. Яңа елны каршылыйбыз.

Өстәл янында сыйныф “учакчыгы”.

3 нче бүлөк. Янәшәдәгеләр белән этик аралашу (10 сәгать)

16 нчы тема. Рух – ул безнең жан иясе.

Әкият геройларын аерылып торган сыйфатларына карап рәсемгә төшерү. Фикер алышу: "Мин нинди очрақларда елыйм...", "Кайчан көләм...", "Кайчан шатланам..."

17 нче тема. Яхшылык һәм ышанычлылыкның тылсымлы капкаларын ачыгыз.

Рухи көчләр ялгыз калмас өчен тормыштагы төрле очраклы хәлләрне үзгәртәргә мөмкин. Яхшылык дөньяны матурлай, аны төрлеләндерә. Күңелләргә тылсымлы ишекләр – алар яхшылык һәм ышаныч ишекләре.

18 нче тема. Яхшы җырлар яхшылыкка илтә.

Балалар күпчелек сайлаган җырларны җырлайлар. Җырдагы яраткан геройларны сурәтләй. Рәсемнәр күргәзмәсе.

19 нчы тема. Үзгә кара һәм башкалар белән чагыштыр.

Кеше турында уйлану. Без барыбыз да төрле. Һәрберебезнең дөньяга карашы да төрле. Үзгә һәм башкаларга карап, без яхшылык һәм начарлык турында уйланыбыз.

20 нче тема. Үзгә аңларга булыш.

Бер-берсен ачу өчен балалар кара-каршы сөйләшәләр: кайда яши, вакытын кем белән үткәрә, гаиләсе нинди, өйдә нәрсә эшләргә ярата, нәрсә яратмый һ.б.

21 нче тема. Чын-чыннан һәм ясалма.

Чынлык – ул тормыштагы чынбарлык. Ул безнең сиземләүләребезгә, кылган эшләребезгә, тормышыбызга тәсир итә. Бу жанлы әйберләр генә түгел: кеше, хайваннар, табигать, безнең әйләнә-тирәгә мөнәсәбәтебезне белдерүче төшенчәләр.

22 нче тема. Туган йорт жылысы..

Гаиләдә, еш жыелып, булган проблемаларны хәл итәбезме? Өйдәге жылылык һәр гаилә кешесен жылытырга тиеш.

23 нче тема. Әниләребезне котлайбыз.

Бәйрәм дәрес. Бәйрәмгә әниләр, әбиләр, апалар чакырыла. Аларга бүләкләр бирелә. Рәсемнәр конкурсы. "Минем әниемнең, әбиемнең, апамның сурәте".

24 нче тема. Чәчәкләр, чәчәкләр – аларда Ватаным жаны.

Чәчәкләр – алар жанлы гәүдәләнеш, Ватан чакыруы, безне туган җиргә бәйләүче тере җепләр.

25 нче тема. Сиңа кояш елмайганда.

Йомгаклау дәресе – яз һәм җырлар бәйрәме.

Коллективка караш этикасы (7 сәгать)

26 нчы тема. Коллектив белән бергә булырга.

Шарт кую: коллективтагы бөтен начарлыкны җиңәргә. Бу эштә һәркем үз юлын сайлай, һәркем үзгә бирем бирә. Шатлыгы да бергә.

27 нче тема. Коллектив миннән башлана.

Төрле характерлы булып, бер коллективта ничек яшәргә? Нәрсәне яхшы, нәрсәне начар дип санарга. Сине хөрмәт итсеннәр өчен син үзгә нинди сыйфатлар булдырырга тиеш?

28 нче тема. Коллективка бүлэк.
 Дәрес традицион методика буенча үткәрелә.
 29 нчы тема. Кызлар һәм малайларга серле киңәшләр.
 Малайлар һәм кызларга аерым сораулыклар, серле карточкалар тутыру.
 Фикерләшкәндә гомумиләштерелә.
 30 нчы тема. Үзеңә үзең әйт.
 Һәркем үзенең кайсы ягыннан канәгать, кайсы ягыннан юк һәм ни өчен
 икәннен яза. Киләчәккә биремнәр.Теләккә ничек ирешергә.
 31 нче тема. Менә без дә акыллы һәм мәрхәмәтле була башладык.
 Лабиринт буйлап безгә ярдәм иткән, яхшы гамәлләр күрсәткән зирәк
 киңәшләр артыннан сәяхәт.
 32-33 нче тема. Мәктәпкә багышлана.
 Этика юнәлешләре буенча йомгаклау бәйрәмнәре.

Тематик планлаштыру

3 нче сыйныф

№	Тема	Сәгатьләр саны	Эшчәнлек төре
Аралашу этикасы (8 сәгать)			
1	Барыгыз да исәнмесез!	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
2	Бер беребезне саклыйк.	1	Әкияткә сәяхәт. Театральләштерү. Педагогик мәсьәләләр чишү.
3	Яхшы сүзләр белән дуслашабыз.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен
4	Яхшы эшләрне яратабыз.	1	Танып белү әңгәмәсе. Жырлар өйрәнү.

5	Яхшылык һәм тәмле сүз бүлэк ит.	1	Әкият иленә сәяхәт.
6	Аралаша беләбез.	1	Хикәя. Әңгәмә. Уен.
7	Һәркем үзенчә кызыклы.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
8	Коллективка бүлэк.	1	Сюрприз-дәрес. Уеннар.
Этикет (7 сәгать)			
9	Этикет бабайның зирәклегә.	1	Әңгәмә. Мәсьәләләр чишү.
10	Этикет бабай белән өстәл артында.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
11	Мәктәп этикеты кагыйдәләре.	1	Рәсемнәр белән эш. Сәхнәләштерү.
12	Янәшәдә күп кешеләр булганда.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен. Авыл буйлап экскурсия.
13	Гаилә проблемаларын ничек хәл итәргә.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
14	Безнең сөйләмөбезнең чиста чишмәсе.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
15	Яңа елны каршылыйбыз.	1	Сыйныфта Яңа ел кичәсе.
Әйләнә-тирәдәгеләр белән аралашуның этик нормалары (10 сәгать)			
16	Күнел – безнең эш жимешебез.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен. Әкият геройларын ясау.
17	Киң күңеллек һәм ышачның ишекларен ачыгыз.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
18	Яхшы җырлар мәрхәмәтлеккә өйрәтә.	1	Танып белү әңгәмәсе. Рәсем ясау. Рәсемнәр күргәзмәсе.
19	Үзеңә кара һәм башкалар белән чагыштыр.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
20	Үзеңне аңларга ярдәм ит.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
21	Чынбарлык һәм ясалмалылык турында.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
22	Туган йорт җылысы.	1	Рәсемнәр күргәзмәсе. Сочинение «Минем өем».
23	Без әниләребезне котлыйбыз.	1	Әниләр бәйрәме.
24	Чәчәкләр, чәчәкләр – сездә Туган ил рухы.	1	Танып белү әңгәмәсе. Авылның истәлекле урыннарына сәяхәт.
25	Сиңа кояш көлгәндә.	1	Бәйрәм. Уеннар. Җырлар.
Коллективта аралашу этикасы. 7 сәгать			
26	Коллектив булыр өчен.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
27	Коллектив миннән башлана.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.

28	Коллективка бүлөк.	1	Дәрес - сюрприз. Уен.
29	Малайларга һәм кызларга серле киңәшләр.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен
30	Үзеңә үзең әйт.	1	Сочинение “Үзеңә үзең әйт”.
31	Менә без дә акыллы һәм мәрхәмәтле була башладык.	1	“Мәрхәмәтлелек иле буйлап сәяхәт”. Уеннар.
32-33	Мәктәпкә багышлана.	1	Әти-әниләр өчен бәйрәм кичәсе.

«Этикет – уңышка юл» программасының эчтәлегә

4 нче сыйныф

1 нче бүлөк. Аралашу этикасы. (7 сәгать)

1 нче тема. Тирә-ягыңа игътибар белән кара.

Кешенең горурлык, тыйнаклык, яхшылык сыйфатларын чагылдырган берничә педагогик мәсьәләләрне чишү. Кешенең шәхес буларак формалашуында, үз-үзен тотышында, характерында төрле әхлакий нормаларның чагылыш табуын ачыклау.

2 нче тема. Үз-үзең була белү осталыгы.

Намус тәрбияләү авыр, ә ялганлау җиңел.

3 нче тема. Гражданинга нәрсә лаек.

Гражданин, гражданлык, гражданлык активлыгы кебек төшенчәләрнең мәгънәсенә төшенү. Мәктәп, сыйныф тормышында үз ролене билгеләү, башкаларны да шатландыру өчен нәрсә дә булса эшләү – һәр гражданның намус эше.

4 нче тема. Хезмэт эш көннөрөндө дә бэйрәм ясый ала.

Хезмэт кешене тәрбияли, э жимешлөре аның тормышын бизи. Шуңа да: “Хезмэт булмаган жирдә, бакчалар үсмиләр”, - диләр. Хезмэт ул физик эш кенә түгел. Карандаш тотып китап өстендә дә эшлиләр...Үз-үзеңне тәрбияләү – шулай ук зур хезмэт.

5 нче тема. Мәктәп вальсы бэйрәме.

Девиз: «Сиңа бэйрәм ясаганның көтмә, э бэйрәмне үзең яса!» Вальсның мәктәп тормышындагы роле.

6 – 7 нче темалар. Көзгә янына чакыру.

Көзгегә бирелгән тылысымлы сорауны бөтен кеше дә белә: “Яле, көзгем, сөйләп бир, тик дөресен генә әйт...”. «Үзең нинди, көзгәң шундый”.

2 нче бүлек. Этикет (8 сәгать)

8 нче тема. Сабыр төбә – сары алтын.

Этикетның тарихы белән танышу. Этикетның нормалары - кешенең үз-үзен тотышындагы иң күркәм сыйфатларның жыелмасы ул.

9 – 10 нче тема. Синәң үз-үзеңне тоту стили.

Кешенең үз-үзен тотышында нинди сыйфатлар булырга, э ниндиләре булмаса тиеш. Әдәпләлек турындагы мәкальләр белән эш. Коллективта үзара аралашу кагыйдәләре уйлап чыгару.

11 нче тема. Малайлар. Кызлар.

Кызлар һәм малайлар өчен үз-үзеңне тоту буенча этикет кагыйдәләрен анализлау. Укучыларның үзләре уйлап тапкан киңәшләрен рольләп уйнап карау.

12 нче тема. Уйныйбыз һәм уйлыйбыз.

Чит кешенең фотографиясенә карап, аның турында фикерләреңне белдерү. Балаларны һәр кешегә карата дустанә мөнәсәбәт кирәклегенә төшендерү. Рольле уеннар.

13 нче тема. Кайчан нинди сүз әйтергә.

Сөйләшә белү зур осталык сорый. Һәр кеше үзенең сөйләгән сүзе өчен җаваплы. Әдәпсез сүз – кешенең сәламәтлегенә зур зыян, ул кешене бик тирән жәрәхәтли, кешеләр арасындагы гауганың, талашның башы булып тора.

14 нче тема. Уртак өстәл артында.

Бэйрәм табынын эзерләү, өстәл артында үз-үзеңне тоту кагыйдәләре. Бергәләп өстәл эзерләү. Этикет кагыйдәләрен ныгыту.

15 нче тема. Киң күңеллелек һәм яхшылык.

Киң күңеллелек һәм яхшылык кешеләргә бирелгән иң күркәм сыйфатлар. Аларны үзеңдә тәрбиялә һәм кешеләргә яхшылык кыл.

3 нче бүлек. Әйләнә-тирәдәгеләр белән аралашуның этик нормалары (10 сәгать)

16 нче тема. «Яхшылык кылырга ашык» (халык хикмәте).

Уен моментлары. Рольле уеннар. Яхшылык турында мәкальләр, әйтемнәр, хикмәтле сүзләр. Кешенең яратылышы – яхшылык кылу. «Жир кешеләре, уйлагыз, фикерләгез, яхшылык кылыгыз!» чакыруы.

17 нче тема. «Яхшы уйла, һәм фикерләрең яхшы гамәлләргә әйләнер» (Л.Н. Толстой)

Тормышта төрле ситуацияләр килеп чыга, аннан дәрәс чыгу юлларын таба белегез. Үзеңнең иң яхшы кешелек сыйфатларыңны якый бел. Начарлыкка, хаксызлыкка каршы тор, явызлыкка җәза бир – зур кыюлык сораучы яхшы гамәлдәр. Начарлыкка каршы тора бел!

18 нче тема. Әти-әни йорты.

Рольле уеннар. Гаиләдә ялкаулыкны, тотнаксызлыкны, тупаслыкны ничек тыеп калырга. Көндәлек йөкләмәләр – кешенең бурычын тәшкил итүче тамчылар алар.

19 нче тема. Үз әниләрегезне яратыгыз.

“Әтинең күзләре нидән моңсу? Безнең әниләрнең моңсу минутлары, сагыш-моңнарын ничек кыскартырга” анкетасы.

20 нче тема. «Без әниләребезне котлыйбыз».

Әниләргә багышланган «Әнмем – иң якыным» бәйрәме.

21 нче тема. Йөрәген кешеләргә бирүчеләр турында.

Иң чиста, иң якты ярату – ул әниләрне, Туган илне ярату. Кешелек хакына үз-үзләрен корбан итүчеләр турында.

22 нче тема. Юмарт була бел.

“Ярату” һәм “юмартлык” арасындагы аермаларны билгеләү. Ярату һәм башкалар турында кайгырту – кешелек юмартлыгының төп нигезе.

23 нче тема. Рәхмәт белдерү бәйрәме.

Барлык балаларның бәйрәмдә катнашуы, үз тәкъдимнәрен кертүе.

24 нче тема. Кеше яхшы эшләре белән мактаулы.

Хикмәтле сүзләр белән эшләр. Үз-үзеңне аңлау өчен анкета үткәрү.

4 нче бүлек. Коллективта аралашу этикасы. (8 сәгать)

25 нче тема. Миңа минем турыда сөйлә.

Башкаларга карата үз фикереңне дәрәс, кешене үпкәләтмәслек формада җиткерә белү.

26 нче тема. Бер-берегезгә итибар белән карагыз.

Аучы турындагы әкияттән чыгып, бер кеше бөтен кеше өчен, бөтен кеше бер кеше өчен яшәгән коллективта ышанычлы, шатлыклы һәм җиңел.

27 нче тема. Коллективка бүлек.

Балаларның бер-берсенә мөнәсәбәтен билгеләү өчен коллектив эшчәнлек. Үз-үзеңне әдәпле тоту кәңәсмәләренә йомгак ясау.

28 нче тема. Мин, син, без.

Балалар коллективында бөтен эшләр бергәләп эшләнгәндә генә җиңел эшләнә.

29 нче тема. Малайлар һәм кызлар арасындагы дуслык турында.

Малайлар һәм кызлар арасында этик нормалар турында сөйләшү. Кызларга һәм малайларга карата таләпләр таблицасы белән эш.

30 нче тема. Башкалардан начар түгел.

Рольле уеннар. Хикмәтле сүзләр белән эш.

31 нче тема. «Үзең үзең әйт».

Кешеләргә иң кирәкле 5 эхлак кагыйдәсе язарга. Һәрберсе янына үз-үзең билге куярга. Рольле уеннар.

32 нче тема. Үз дәрәжәне үзең сакла, кеше!

Түгәрәк өстәл артында сөйләшүләр. Проблеманы хәл итүдә үз фикереңне белдерү, уртак фикергә килә алу. Үз дәрәжәне табу өчен юллар билгеләү.

33 нче тема. Этикет – уңышка юл. Эти-әниләр, әби-бабайлар катнашында өйрәнелгән күнекмәләрне күрсәтү өчен театральләштерелгән кичә.

Тематик планлаштыру 4 нче сыйныф

№	Тема	Сәгатьләр саны	Эшчәнлек формасы.
Аралашу этикасы (7сәгать)			
1	Тирә-ягыңа игътибар белән кара.	1	Танып белү әңгәмәсе. Педагогик мәсьәләләр чишү.
2	Үз-үзең була белү осталыгы.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
3	Гражданинга нәрсә лаек.	1	Уен. Танып белү әңгәмәсе.
4	Хезмәт эш көннәрендә дә бәйрәм ясый ала.	1	Танып белү әңгәмәсе. Мәкальләр белән эш.
5	Мәктәп вальсы бәйрәме.	1	Әкияткә сәяхәт.
6 - 7	Көзгә янына чакыру.	2	Хикәя. Әңгәмә. Уен. Мультфильмнар карау.
Этикет (8 сәгать)			

8	Сабыр төбө – сары алтын.	1	Эңгәмә. Мәсьәләләр чишү.
9 - 10	Синең үз-үзеңне тоту стиле.	2	Танып белү эңгәмәсе. Мәкальләр белән эш. Уен.
11	Малайлар. Кызлар.	1	Танып белү эңгәмәсе. Уен.
12	Уйныйбыз һәм уйлыйбыз.	1	Танып белү эңгәмәсе. Рольле уеннар. Саф һавада хәрәкәтле уеннар.
13	Кайчан нинди сүз әйтергә.	1	Танып белү эңгәмәсе. Уен.
14	Уртак өстәл артында.	1	Танып белү эңгәмәсе. Рольле уеннар.
15	Кинч күңеллелек һәм яхшылык.	1	Танып белү эңгәмәсе.
Әйләнә-тирәдәгеләр белән аралашуның этик нормалары (10 сәгать)			
16	«Яхшылык кылырга ашык» (халык хикмәте)	1	Танып белү эңгәмәсе. Рольле уеннар. Беренче сыйныф укучыларына бүлөк.
17	«Яхшы уйла, һәм фикерләрең яхшы гамәлләргә әйләнер» (Л.Н. Толстой)	1	Танып белү эңгәмәсе. Уеннар.
18	Әти-әни йорты.	1	Танып белү эңгәмәсе. Рольле уеннар. Рәсемнәр конкурсы.
19	Үз әниләрегебезне яратыгыз.	1	Танып белү эңгәмәсе. Ситуацияләр уйнап карау. Анкета үткөрү.
20	«Без әниләребезне котлыйбыз».	1	Бәйрәм.
21	Йөрәген кешеләргә бирүчеләр турында.	1	Танып белү эңгәмәсе. Районның туган якны өйрәнү музеена экскурсия.
22	Юмарт була бел.	1	Танып белү эңгәмәсе. Рольле уеннар.
23	Рәхмәт белдерү бәйрәме.	1	Бәйрәм.
24	Кеше яхшы эшләре белән мактаулы.	1	Танып белү эңгәмәсе. Районның күргәзмә залына бару.
Коллективта аралашу этикасы (8 сәгать)			

25	Миңа минем турыда сөйлә.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
26	Бер-берегезгә иътибар белән карагыз.	1	Әкияткә сәяхәт. Уен.
27	Коллективка бүлэк.	1	Дәрес - сюрприз.
28	Мин, син, без.	1	Танып белү әңгәмәсе. Уен.
29	Малайлар һәм кызлар арасындагы дуслык турында.	1	Танып белү әңгәмәсе. Таләпләр таблицасы белән эш.
30	Башкалардан начар түгел.	1	Танып белү әңгәмәсе. Рольле уеннар. Хикмәтле сүзләр белән эш.
31	«Үзеңә үзең әйт».	1	Танып белү әңгәмәсе. Рольле уеннар.
32	Үз дәрәжәңне үзең сакла, кеше!	1	Түгәрәк өстәл артында сөйләшү.
33	Этикет – уңышка юл.	1	Бәйрәм.

